

Eerste prijs vertaalwedstrijd Russisch-Nederlands 2024

Vertaling nr. 2 heeft de eerste prijs gewonnen. Deze vertaling is van de hand van **Lena Hemmink**. Van harte gefeliciteerd!

Vertaling 2:

De Dertien

Toen het 'Gazelle'-busje krakend in zijn voegen aankwam bij de met zware zakken versterkte controlepost, waar sjasliekverkopers en straatventers met luchtbedden zich verdrongen, draaide het van de weg af en trok ijlings de bergen in. Ongeveer dertig minuten later werd het nietszeggende landschap verwisseld voor witte leisteenmassa's, en achter de ramen strekte zich de bodemloze hemel uit. Ergens beneden, zo'n honderdvijftig meter onder de slingerende weg, glinsterde een zilveren riviertje en waren minuscule graafmachines grind aan het graven.

Naast de ernstige, bijna zwartgebruinde chauffeur zat een gezette man van middelbare leeftijd in een wit overhemd met een zwartleren aktetas in zijn handen aandachtig te kijken naar het dashboard, waarin het licht van de septemberzon weerscheen. In het busje zaten een intelligent ogende oudere man met een weerloze glimlach, een volslanke, roodwangige vrouw en haar dochter, die haar werkhands bescheiden op haar knieën had gekruist, een jongeman in een rare pofbroek die een stille oude vrouw vergezelde, blijkbaar zijn grootmoeder, een norse man met een onverzorgde baard, twee vrouwen - één met een bril en een grijs jasje, de ander in een chique nette jurk -, en verder nog een passagier met zware wenkbrauwen en een tubeteika op, een jong meisje met valse wimpers en een flinke, roodharige jonge man met zijn rode pet kwajongensachtig omhoog geschoven.

Ze passeerden haarspeldbochten boven een schilderachtige afgrond, een weidse vallei, bezaaid met rodekool, een groot dorp met nette, voor een deel onafgebouwde huizen en kleurrijke kruidenierswinkeltjes met bundels bergworsten in de etalages, en politieagenten in dikke kogelvrije vesten die langs de weg stonden. Daarna kwamen er weer bergen en dalen, zinderende bochten van rotsachtige hellingen en benzinstations met gebedshuisjes en grote opschriften 'Alhamdoellilah'.

De vrouw in de nette jurk vertelde haar buurvrouw hoe de baas van haar echtgenoot vlak voor zijn promotie publiekelijk zijn eigen zoon, die 'in het bos' bekend was als Fantomas, had verloochend. De buurvrouw zette haar bril recht, zuchtte en keek naar de rode lichtvlekken die de toppen van de voorbijsnellende rotsen omspeelden.

Bij het passeren van een begraafplaats dempte de chauffeur het zoetsappige chanson, en sommige passagiers fluisterden gebeden en wasten met geheven handpalmen hun gezicht. Even later klonk de muziek weer op en reden ze een naburig dorp binnen.

'Hé hé, wat nou, geef het toch,' zei de roodharige man lijsig en leunde over naar het meisje met de valse wimpers, dat zich van hem afwendde, 'er komt heus niks van hoor...'

'Hoezo? Ik heb geen nummer.'

'Kom op, neem je me nou in de maling? Ik praat normaal tegen je!'

'Laat me met rust!' snauwde het meisje, terwijl ze haar modieuze, laag uitgesneden topje rechte trok.

De roodharige kreeg een kleur:

‘Yo, wat zei je nou net? Wat zit je je op te blazen?’

‘Ik blaas me niet op.’

‘Wat een heibel maak je! Totaal geschift!’

De vrouw met de rode wangen wendde zich tot de roodharige man en vloekte in haar eigen taal. ‘In je hoek jij, val dat meisje niet lastig!’ voegde ze eraan toe, terwijl ze het stel verontwaardigd aankeek. ‘Straks ruil ik met haar van plaats.’

‘Daar pas je niet in, tante,’ lachte de roodharige man goedmoedig, terwijl hij zijn mineraalwater opdronk en de lege fles uit het raam van de ‘Gazelle’ wierp.

Ze naderden de bazaar van Chadzjal-machi, vanwaar ze al de muziek, het gelach van handelaars en toeterende claxons konden horen. De man met de weerloze glimlach stak zijn hoofd uit het raam en bekeek met oprechte nieuwsgierigheid de dorpelingen die druk bezig waren langs de weg, en de met linten versierde auto's van een trouwstoet.

Het dorp was relatief jong en bestond hooguit vijf eeuwen. Toen deze streek verwoest was door Timoer Lenk zochten de van echtgenoot en onderdak verstoken bergbewoonsters noodgedwongen met hun kinderen beschutting in de omliggende grotten, totdat een Tsoedachaar genaamd Choezja een nederzetting bouwde die de aanzet gaf tot Chadzjal-machi. Tijdens de Kaukasische Oorlog verrees hier een Russisch fort, en de inwoners moesten voortdurend schipperen tussen de opstandelingen in de bergen en de keizerlijke gouverneurs. Ze werden verbrand, uitgeroeid en beroofd, afwisselend door de koninklijke troepen en opstandige Moeriden. En nadat de reeds gevangen genomen Sjamil hier onderweg vanuit Goenib halt hield en het middaggebed verrichtte in de tot op heden bewaard gebleven moskee, eindigde de oorlog en verloren de inwoners van Chadzjal-machi veel van hun persoonlijke en gemeenschappelijke gronden, werden bedolven onder belastingen en begonnen te morren. Er brak een opstand uit die vier maanden duurde en toen werd onderdrukt, waarna de belangrijkste deelnemers werden opgehangen en de rest naar strafkampen werd gestuurd.

Na 1917 raakte het dorp verdeeld in vier groepen. Sommigen steunden de Roden, anderen de volgelingen van Denikin, weer anderen de moslimbeweging van Gotsinskij en ook waren er die de hier terechtgekomen Turken steunden. Door deze warboel en door toedoen van vijf of zes provocateurs werd een deel van de Rode soldaten die vrij door het dorp naar het Goenib-fort mochten lopen, neergeschoten. Dit gaf de Roden aanleiding om onmiddellijk een vergeldingsactie uit te voeren en bijna alle mannen van Chadzjal-machi te doden, zodat velen na deze gebeurtenissen naar het buitenland emigreerden en nooit meer terugkeerden.

De Sovjet overwinnaars waren scheutig met beloften, steunden aanvankelijk de sharia-rechtbank en bouwden uit angst voor onrust zelfs een nieuwe moskee in Chadzjal-machi. Maar later werden de duimschroeven aangedraaid en de Schriftgeleerden en hun leerlingen vervolgd. Daarmee was de rampspoed van de inwoners van het voormalige vrije Dargo nog niet voorbij. Tijdens de jaren van de stagnatie schilderden middelbare scholieren voor de grap het gipsen hoofd van Lenin over met olieverf. Inspecteurs kwamen ter plaatse en eisten de uitlevering van de daders. De inwoners van Chadzjal-machi weigerden. Maar toen er werd gedreigd alle dorpelingen zonder uitzondering naar Siberië te sturen, beraadslaagde de godeka-vergadering en gaf toe. De kwajongens werden in een konvooi afgevoerd.